

የሚያገዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

የ 1928-1933 ፡ ዓ.ም. ፡ ዐርበኝነት ፤
እንዴት ፡ እንደተወጠነና ፡ እንደተስፋፋ ፡ የሚገልጥ ።

ሊ. ፡ ገፍኔራል ፡ ነጋ ፡ ኅይለ ፡ ሥላሴ ።
(1953 ፡ ዓ.ም. ።)*

አዘጋጅ ፡ ወሌ ፡ ነጋ ።

ሚያገዝያ ፡ 27 ፡ ቀን ፡ 2003 ፡ ዓ.ም. ።

<http://www.gzamargna.net>

© ወሌ ፡ ነጋ ። ሚያገዝያ ፡ 27 ፡ ቀን ፡ 2003 ፡ ዓ.ም. ።

* የማስታወሻ ፡ ረቂቅ ፡ ያልታተመ ።

የጫዳሽ ልጅ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

እምቢ! ፡ አለች ፡ ኢትዮጵያ ፡ ቁንዳላ ፡ ተሠርታ ።

ቼኮሎቫኪያ ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ነምሳ ፡ ጧት ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ፖሎንዳም ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ኢጣሊያ ፡ ገበረች ፡ በጧት ፡ እጇን ፡ ሰጥታ ፤
ሁንጋሪያ ፡ በበረች ፡ እባርነት ፡ ገብታ ፤
ሩማንያ ፡ በበረች ፡ እባርነት ፡ ገብታ ፤
ቡልጋርያም ፡ በበረች ፡ እባርነት ፡ ገብታ ፤
ሆላንድ ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ዳንማርክ ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ኖርቬጅም ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ዩጎዝላቭ ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ግሪክም ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ሉክሳምቡርግ ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
ፈረንሳ ፡ ገበረች ፡ ራሷን ፡ ተላጭታ ፤
እምቢ! ፡ አለች ፡ ኢትዮጵያ ፡ ቁንዳላ ፡ ተሠርታ ።

ታረቀኝ ፡ ተፈሪ

(የክብር ፡ ዘበኛ ፡ ፤ አለቃ ፤ ሰቁጤ) ፤

ኻርቱም ፡ መስከረም ፡ ፲፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፴፫ ፡ ዓ. ፡ ም. ።

መቅደም ።

" የኃጥኣን ፡ ክንድ ፡ ትሰበራላችና ፤ እግዚአብሔር ፡ ግን ፡ ጸድቃንን ፡ ይደግፋቸዋል ። "

መዝ.36 ፡ (37) ፡ 17 ፤

"ታሪክ ፡ ታሪክን ፡ ይመግባል" ፡ እንዲሉ ፡ የቀደሙ ፡ አባቶችንና ፡ እናቶችን ፡ ታሪክና ፡ ገድል ፡ ሥራና ፡ ሚያ ፡ ዠብድና ፡ ድንቅ ፡ ማስታወስ ፤ ማክበርና ፡ ማፍቀር ፡ ለዛሬውና ፡ ለመጨረሻው ፡ ትውልድ ፡ በአርአያነቱ ፡ እንዲበጅም ፡ ነው ።

ነጻነት ፡ እግዚአና ፡ ዳር ፡ ድንበር ፡ የማይተኛላቸው ፡ ጠላት ፡ አለባቸውና ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ የማያቋርጠውን ፡ መራራ ፡ ትግል ፡ ትውልዶች ፡ እየተተኩ ፡ መያያዝና ፡ ደጋግም ፡ ማሸነፍ ፡ የኖርባቸዋል ።

ፋሺስት ፡ ኢጣሊያ ፡ ለብዙ ፡ ዘመን ፡ ስትታጠቅና ፡ ስትዘጋጅ ፡ ቈይታ ፡ በመስከረም ፡ ወር ፡ 1928 ፡ ዓ.ም. ፡ ግማሽ ፡ ሚያዳድ ፡ ዘመናዊ ፡ የጦር ፡ ሰራዊት ፡ 500 ፡ የጦር ፡ ጥያቄ ፡ 500 ፡ ጥሩር-ለበስ ፡ እልፍ ፡ አእላፍ ፡ መድፍና ፡ ከባድ ፡ መትረየስ ፡ የመርዝ ፡ ጢስና ፡ ፈንጂ ፡ ዘመናዊ ፡ መገናኛ ፡ ሰፊ ፡ የሰለላና ፡ የጭንገፋ ፡ አውታር ፡ ደርጅታ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ጦርነትን ፡ ዐውጃ ፡ ዘመተችባት ። ከስምንት ፡ ወር ፡ ውጊያም ፡ በኋላ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ጦር ፡ ዠግንነት ፡ ላያንሰው ፡ ዐቅምና ፡ ድርጅት ፡ ጎድለውት ፡ ተፈታ ። ንጉሠ ፡ ነገሥቱም ፡ ቀዳማዊ ፡ ዐፄ ፡ ኅይለ ፡ ሥላሴ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ጎዳይ ፡ ለዓለም ፡ መንግሥታት ፡ ማኅበር ፡ ለማቅረብ ፡ ወደ ፡ ዠጅብ ፡ ኼዱ ፡ እንጂ ፡ እጃቸውን ፡ ለጠላት ፡ አልሰጡም ፤ የኢትዮጵያም ፡ መንግሥት ፡ ከነሰራዊቱ ፡ ነጻነቱን ፡ ላያስነካ ፡ የመጣበትን ፡ ጠላት ፡ ድል ፡ ለመንሣት ፡ ያርበኝነት ፡ ተጋድሎውን ፡ ቀጠለ ።

ድል ፡ በመዠመሪያ ፡ ደረጃ ፡ የመንፈስ ፡ እንጂ ፡ የሥጋ ፡ አለመኾኑን ፡ የነጻ ፡ ሕዝብነት ፡ ባህላቸው ፡ ጥሩ ፡ አድርጎ ፡ አስተምሯቸዋልና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብና ፡ ሰራዊት ፡ የጠላትን ፡ ግዙፍ ፡ ኅይል ፡ አይተው ፡ ተስፋ ፡ ቈርጠው ፡- ተሸንፍን ፡ አላሉም! ለግፍ ፡ መልሳቸው ፡ መቼም ፡ መች ፡ አንድ ፡ ነው ፡- እምቢ!

መሣሪያ ፡ ያለው ፡ መሣሪያውን ፡ ይዞ ፡ የሌለውም ፡ ምርጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ልጅ ፡ ወንድ ፡ ሳይል ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ ሳይል ፡ ሽማግሌ ፡ ሳያመነታ ፡ ሳያወላውል ፡ ሹሉም ፡ ያገኘውን ፡ ይዞ ፡ ሊዋጋ ፡ ያለቀውም ፡ ዐልቆ ፡ ዐምስት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ሙሉ ፡ ትጥቁን ፡ ታጥቆ ፡ ደረቱን ፡ ገልብጦ ፡ በድል ፡ አድራጊነት ፡ ተመልሶ ፡ እመናገሻ ፡ ከተማው ፡ ሊገባ ፡ ዐርበኝነት ፡ ወጣ ።

በሚያዝያ ፡ ወር ፡ 1928 ፡ ዓ.ም. ፡ መደበኛው ፡ ጦርነት ፡ ሲያከትም ፡ ወዲያው ፡ ያርበኝነት ፡ ጦርነት ፡ ይፋት ፡ ውስጥ ፡ "መንግሥት" ፡ እተባለው ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ተጭሮ ፡ ሸዋ ፡ ሮቢት ፡ ላይ ፡-

"የወንዶቹ ፡ ሹሉ ፡ አንተነኝ ፡ ጌጣቸው ፤ ጥቀር ፡ ጭቃ ፡ አግብተኝ ፡ ተሰማ ፡ ርገጣቸው ። "

1 ገ5 ቱ ፡ ዓመት ፡ ያርበኝነት ፡ ዘመን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አንድም ፡ ጊዜ ፡ ቢኾን ፡ ነጻነቱን ፡ በወራሪው ፡ ፋሺስት ፡ ኢጣልያ ፡ ጦር ፡ ስላላስደፈረ ፡ ሚያዝያ ፡ 27 ፡ የድል ፡ በዓል ፡ እንጂ ፡ የነጻነት ፡ በዓል ፡ ሲባል ፡ ፈጽሞ ፡ አይገባውምና ፤ በሚገባ ፡ የድል ፡ በዓል ፡ ሲባል ፡ ኖሯል ፤ ይኖራልም ። ሹኖም ፡ ከጥቂት ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ "የነጻነት" ፡ በዓል ፡ የሚለው ፡ መዘዘኛ ፡ አለያም ፡ ባኹኑ ፡ ሰዓት ፡ እንደገና ፡ ያንሰራራ ፡ ይመስላልና ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ነቅተን ፡ ልንከላከለው ፡ ይገባል ። አስቀድሞ ፡ ይኸንኑ ፡ በመጠርጠር ፡ ነው ፡ ደራሲ ፡-
"... ፡ በነገር ፡ በወራ ፡ በተረክ ፡ በጻፍ ፡ ፍጻሜ ፡ የለውም ፡ የፋሺስቶች ፡ ግፍ ። "
ሲል ፡ ያስጠነቀቀን ። (አዘጋጅ)

የሚያዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

የተባለላቸው ፡ የባላምባራ ፡ ተሰማ ፡ ርገጤ ፡ ዐርበኞች ፡ የኢጣሊያ ፡ ወታደሮችን ፡ የጫኑ ፡ 75 ፡ ካሚሮኖችን ፡ በደፈጣ ፡ አጋይተው ፡ ሲፈጁ ፡ ጫጫ ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡ የልጅ ፡ ጎይላ ፡ ማርያም ፡ ማሞ ፡ ዐርበኞች ፡ እንዲሁ ፡ አደጋ ፡ ጥለው ፡ ብዙ ፡ የጠላትን ፡ ሰራዊት ፡ ሲፈጁ ፡ ያርበኝነቱ ፡ እሳት ፡ ሸዋን ፡ አዳርሶ ፡ በመላ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ተቀጣጠለ ።

ልክ ፡ የዛሬ ፡ 70 ፡ ዓመት ፡ ሚያዝያ ፡ 27 ፡ ቀን ፡ 1933 ፡ ዓ.ም. ፡ ካምስት ፡ ዓመት ፡ እጅግ ፡ የከፋና ፡ ዘግናኝ ፡ የፋሺስት ፡ ኢጣሊያ ፡ የወረራ ፡ ጦርነት ፡ በኳላ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ረድኤት ፡ በገጠኖች ፡ ዐርበኞች ፡ መሥዋዕትነትና ፡ በሕዝቧ ፡ እንቢተኝነት ፡ ድል ፡ አድርጋ ፡ ነጻነቷን ፡ አረጋግጣ ፡ እግዚአናዋን ፡ አስከብራ ፡ ዳር ፡ ድንበሯን ፡ አሳፍራ ፡ እንሆ ፡ ልጆቿ ፡ ኸላችን ፡ እነጻ ፡ አገር ፡ ላይ ፡ በነጻነት ፡ ተወልደን ፡ ለማደግ ፡ ታድለን ፡ ነበር ።

ከዚህ ፡ በፊት ፡ በየትኛውም ፡ ወራሪ ፡ ጎይላ ፡ ያልተሸነፈችውን ፡ ኢትዮጵያ ፡ በዛሬው ፡ ዘመን ፡ ተሐድሶ ፡ ቅኝ ፡ ገዢ ፡ ጎይሎች ፡ ዳግመኛ ፡ ዘምተውባታል ። እጅግ ፡ በረቀቀ ፡ ስልት ፡ ራሳቸው ፡ አንዳች ፡ ጥይት ፡ ላይተኩሱ ፡ በወሬ ፡ ዘመቻ ፡ ብቻ ፡ ሕዝቧን ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ በማባባስና ፡ በመከፋፈል ፡ አዳክመው ፡ የሀገሪቱንም ፡ መንፈሳዊና ፡ መንግሥታዊና ፡ ንዋይና ፡ ተቋሞች ፡ ሕዋሶችና ፡ ጎይሎች ፡ በእጅ-አዙር ፡ ተቈጣጥረው ፡ ርሷን ፡ ሊያገብሯት ፡ በተቃረቡበት ፡ በዘመናችን ፡ የሚያዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ ከመቼውም ፡ የበለጠ ፡ ሙሉ ፡ ትርጉሙን ፡ ይዞ ፡ ይታሰባል ፡ ይወቅሳልም ።

በሚቀጥሉት ፡ ገጾች ፡ ላንባብያን ፡ የቀረበው ፡ ጽሑፍ ፡ ካርበኝነት ፡ አንጋፋ ፡ መሪዎች ፡ አንዱ ፡ የኾኑት ፡ ክቡር ፡ ሊ. ፡ ገፍኔራል ፡ ነጋ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴ² ፡ (1910-2000 ፡ ዓ.ም.) ፡ በ1953 ፡ ዓ.ም. ፡ በመከላከያ ፡ ሚኒስቴር ፡ ዴታ ፡ በነበሩበት ፡ ወቅት ፡ ስላርበኝነት ፡ ያምስት ፡ ዓመት ፡ ታሪክ ፡ ለቀረበላቸው ፡ ጥያቄ ፡ ያሰናዱት ፡ ያልታተመ ፡ የመልስ ፡ ረቂቅ ፡ ነው ። ጽሑፉ ፡ ዝርዝር ፡ ውስጥ ፡ ሳይገባ ፡ ፍሬ ፡ ነገሩን ፡ ብቻ ፡ ለማስገንዘብ ፡ የተዘጋጀ ፡ ቢኾንም ፡ በጥቂት ፡ ቃላት ፡ የሰፈረበት ፡ ታሪካዊ ፡ ምስክርነት ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ስለሚሰጠው ፡ ምንም ፡ ለሕዝብ ፡ ንባብ ፡ የበቃው ፡ ካ50 ፡ ዓመት ፡ በኳላ ፡ ቢኾን ፡ ዘንድሮ ፡ በምናከብረው ፡ የድል ፡ በዓል ፡ 70 ኛ ፡ ዓመት ፡ መታሰቢያ ፡ ተገቢውን ፡ አጋጣሚ ፡ አግኝቷል ፡ ማለት ፡ ይቻላል ።

ሊ. ፡ ገፍኔራል ፡ ነጋ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴ ፡ በ1927-28 ፡ ዓ.ም. ፡ የጦር ፡ ትምህርታቸውን ፡ በገነት ፡ ሆሎታ ፡ የቀዳማዊ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴ ፡ ጦር ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ አንደኛ ፡ በመውጣት ፡ አጠናቀው ፡ በዘመናዊ ፡ ዐቅድ ፡ የተቋቋመውን ፡ ብሪጋድ ፡ በኮሎኔልነት ፡ ማዕርግና ፡ በኤታ ፡ ማገር ፡ ሹምነት ፡ ገና ፡ ያ17 ፡ ዓመት ፡ ወጣት ፡ ኾነው ፡ ሚያዝያ ፡ 13 ፡ ቀን ፡ 1928 ፡ ዓ.ም. ፡ በጣርማ ፡ በር ፡ ግንባር ፡ አዝምተዋል ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ጦር ፡ ወዲያው ፡ እንደተፈታም ፡ ሚያዝያ ፡ 28 ፡ ቀን ፡ 1928 ፡ ዓ.ም. ፡ ዐርበኝነት ፡ ወጡ ። ኹለት ፡ ዓመት ፡ ተኩል ፡ እንደተዋጉ ፡ በደጃዝማች ፡ ዘውዴ ፡ አስፋው ፡ አላባቢነት ፡ ያርበኞችን ፡ ደብዳቤ ፡ ብሪታንያ ፡ በስደት ፡ ለሚገኙት ፡ ለቀዳማዊ ፡ ዐፄ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴ ፡ በሱዳን ፡ በኩል ፡ እንዲያደርሱ ፡ ተጠይቀው ፡ ላይወዱ ፡ በግዳቸው ፡ ውጊያውን ፡ ትተውና ፡ መልእክቱን ፡ ተቀብለው ፡ ወደ ፡ ሱዳን ፡ አመሩ ። መስከረም ፡ 19 ፡ ቀን ፡ 1931 ፡ ዓ.ም. ፡ የሱዳንን ፡ ጠረፍ ፡ እንደተሻገሩ ፡ በወቅቱ ፡ ሱዳንን ፡ በቅኝ ፡ ግዛትነት ፡ ይገዛ ፡ የነበረው ፡ የብሪታንያ ፡ መንግሥት ፡ ኢትዮጵያን ፡ ለኢጣሊያ ፡ ዐውቆ ፡ ኖሮ ፡ ጠረፉን ፡ የሚጠብቀው ፡ የብሪታንያ ፡ ጦር ፡ ይይዛቸዋል ። ጥቂት ፡ ወራት ፡ በጦር ፡ አስረኝነት ፡ ገዳሬፍና ፡ ኻርቱም ፡ እንደ ፡ ቁዩ ፡ ኢጣሊያ ፡ በታላቋ ፡ ብሪታንያ ፡ ላይ ፡ ጦርነት ፡ በማወጃ ፡ ኮሎኔል ፡ ነጋ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴ ፡ ከእስር ፡ ይፈታሉ ። ኾኖም ፡ ተመልሰው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እንዳይገቡ ፡ በግዛት ፡ መልክ ፡ ኻርቱም ፡ እንዲቀመጡና ፡ ከኻርቱምም ፡ ወደ ፡ ምሥራቅ ፡ ከዋድ ፡ መድኔ ፡ እንዳያልፉ ፡ ወደ ፡ ሰሜን ፡ ከሸንዲ ፡ እንዳያልፉ ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡ ከኤድ ፡ ድዌም ፡ እንዳያልፉ ፡ በብሪታንያ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ይከለከላሉ ። ካንዴም ፡ ኹለት ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ለመመለስ ፡ ሲሞክሩ ፡ እየተያዙ ፡ ተመልሰዋል ።

ኻርቱምም ፡ ኾነው ፡ ስደተኞችን ፡ ላርበኝነት ፡ በሚያደራጁበት ፡ ጊዜ ፡ ቀዳማዊ ፡ ዐፄ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴ ፡ ከብሪታንያ ፡ ወደ ፡ ሱዳን ፡ ገቡና ፡ ኮሎኔል ፡ ነጋ ፡ ጎይላ ፡ ሥላሴን ፡ አስጠርተው ፡ ሶባ ፡ እተባለው ፡ የሱዳን ፡

2 የሕይወት ፡ ታሪካቸውን ፡ ዐጨር ፡ ማስታወሻ ፡ እ <http://www.gzamargna.net/html/neggahaielleslassie.html> ፡ ይመለከታል ። (አዘጋጅ)

የሚያገዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

ቀበሌ ፡ ዐዲስ ፡ የሚቋቋመውን ፡ ቅዱስ ፡ ጊዮርጊስ ፡ የጦር ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ ከብሪታንያ ፡ ጦር ፡ መከፋፈላቸው ፡ ጋራ ፡ በጣም ፡ እንዲመሩ ፡ አዘዟቸው ። ዐዲስ ፡ ጦርም ፡ ተቋቁሞ ፡ መከፋፈላቸው ፡ ሰራዊቱ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ የመታመን ፡ መሐላቸውን ፡ በሚምሉበት ፡ ሰዓት ፡ የመሐላውን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚመሩት ፡ ካህን ፡ አባ ፡ ሃና ፡ ኮሎኔል ፡ ነጋ ፡ ጎይለ ፡ ሥላሴን ፡- ርስዎም ፡ ይማሉ ፡ እንጂ ፡ ቢሏቸው ፤ ኮሎኔል ፡ ሲመልሱ ፡- ገነት ፡ ሆሎታ ፡ ጦር ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ ስመረቅ ፡ የማልኩትን ፡ መሐላ ፡ አላፈረሰኹምና ፡ ሌላ ፡ መሐላ ፡ አልምልም ፡ አሉ ። አባ ፡ ሃናም ፡- እንዴት ፡ እንሻለቃ ፡ እንጤና ፡ እንጤ ፡ ይምላሉኩ ፡ ቢሏቸው ፡ ኮሎኔሉም ፡- እንሻለቃ ፡ እንጤና ፡ እንጤ ፡ ሊምሉ ፡ ይገባቸዋል ፡ ምክንያቱም ፡ ተሰደዋል ፤ እኔ ፡ ግን ፡ ያርበኞችን ፡ ደብዳቤ ፡ ለንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ አድርሶ ፡ ለመመለስ ፡ ተልኬ ፡ እንግሊዞች ፡ እሱዳን ፡ አስቀርተውኝ ፡ እንጂ ፡ ስደተኛ ፡ አይደለኹም ፤ ስለዚህ ፡ ዳግመኛ ፡ አልምልም ፡ ብለው ፡ ይኸንኑ ፡ መብታቸውን ፡ አስከብረዋል ።

ወዲያው ፡ ካዲሱ ፡ ጦር ፡ ጋራ ፡ ጎጃም ፡ ዘልቀው ፡ የኢጣሊያ ፡ ጦር ፡ ከደብረ ፡ ማርቆስ ፡ እንደተባረረ ፡ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ጦር ፡ በኩል ፡ ለሚኖረው ፡ ጉዳይ ፡ ሹሉ ፡ ጎላፊ ፡ ኾነው ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱንም ፡ ወታደራዊ ፡ መመሪያ ፡ ይዘው ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱን ፡ ባለሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ እንደራሴ ፡ ቢትወደድ ፡ መከፋፈሉን ፡ እንዳልካቸውን ፡ ዐጀብው ፡ ሚያዝያ ፡ 5 ፡ ቀን ፡ 1933 ፡ ዓ.ም. ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ቀድመው ፡ ገቡ ። እንሆ ፡ ምስክርነታቸው ፤ እናንብ ።

ወሌ ፡ ነጋ ። (አዘጋጅ)

የ 1928-1933 ፡ ዓ.ም. ፡ ዐርበኝነት ፤
እንዴት ፡ እንደተወጠነና ፡ እንደተስፋፋ ፡ የሚገልጥ ።

ሊ. ፡ ገጭራል ፡ ነጋ ፡ ኅይለ ፡ ሥላሴ ።
(1953 ፡ ዓ.ም. ።)*

ለዚህ ፡ ጥያቄኝ ፡ ጠቅላላ ፡ መልስ ፡ ለመስጠት ፡ በትዝታ ፡ ወደ ፡ ኳላ ፡ መመለስና ፡ የኾነውን ፡ ማስታወስ ፡ ያሻል ።

በ 1928 ፡ ዓ.ም. ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥታዊው ፡ ጦር ፡ ሰራዊት ፡ ድል ፡ መመታቱ ፡ ሳይሰማ ፡ ዐቢራ ፡ ለብሶ ፡ ዐፈር ፡ መስሎ ፡ የሚመለስው ፡ ዘማች ፡- መሬት ፡ ከዳን ፤ ሰማይ ፡ ከዳን ፤ ሰራዊቱን ፡ ረኃብ ፡ ፈታው ፡ ሳይዋጋ ፡ ተመለሰ ፡ ጃንሆይም ፡ ያሉበት ፡ አይታወቅም ፤ የኛ ፡ ሰው ፡ ግንባር ፡ ቀደም ፡ ኾኖ ፡ እያስለቀቀለት ፡ ጠላት ፡ ጥይት ፡ ሳያጮኽ ፡ ይገሠግሃል ፡ እያለ ፡ የሚነዛው ፡ ወሬ ፡ ለግማሹ ፡ ለሞት ፡ የሚያስቁርጥና ፡ ለመዋጋት ፡ የሚያስታጥቅ ፡ ቢኾንም ፡ ላብዛኛው ፡ ሆድን ፡ የሚያባባ ፡ ገላን ፡ የሚያርዕድ ፡ ነበር ። በዚህም ፡ ወሬ ፡ ሲታመስ ፡ ሲናደድ ፡ ሲናጥም ፡ የሰነበተው ፡ ያዲስ ፡ አበባና ፡ ያካባቢዋ ፡ ሕዝብ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ኅሙስ ፡ ዕለት ፡ እመናገሻ ፡ ከተማቸው ፡ አለብዙ ፡ ግርማ ፡ ሲገቡ ፡ ባየ ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ድል ፡ መነሣት ፡ ተረዳው ። በየቤቱ ፡ ወንድ ፡ መሞትን ፡ ቁረጠ ፤ መሣሪያና ፡ አዝማች ፡ እንዲሰጡት ፡ ሲጥይቅ ፡ ተሰብስቦ ፡ እግቢ ፡ ወጣ ። አዝማች ፡ ራስ ፡ ጌታቸው ፡ አባተን ፡ ከግርማዊነታቸው ፡ ተቀበለ ፡ ግንባርም ፡ የበረኽን ፡ ጎራ ፡ ተሰጠው ።

ባለመታደል ፡ ግን ፡ ኹሉም ፡ አልኾነለትም ። ቅዳሜ ፡ ጧት ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ አገር ፡ ተሻገሩ ፡ የሚል ፡ ወሬ ፡ ከተማውን ፡ እንደ ፡ ነፋስ ፡ ባወደው ፡ ጊዜ ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ ሕዝብ ፡ የሚያደርገውን ፡ ዐጣው ። የጭንቁን ፡ ጨለማ ፡ ለጊዜው ፡ ያበሩለት ፡ ለኹሉም ፡ በኹሉም ፡ ኹሉም ፡ የኾነት ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ እንደ ፡ ኮከብ ፡ ብቅ ፡ ብለው ፡ ሲለዩት ፡ የተገፈፈው ፡ ጨለማ ፡ እንደገና ፡ ወደቀበት ። ሰምቶት ፡ ገምቶት ፡ አይቶት ፡ የማያውቀው ፡ የማያምነው ፡ ነገር ፡-

- ድል ፡ ተነሥታ ፡ የማታውቀው ፡ ኢትዮጵያ ፡ ድል ፡ መመታት ፤
- ኢትዮጵያን ፡ ለቆ ፡ የማያውቀው ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ውጪ ፡ መሰደድ ፤
- በታሪክ ፡ ደርሶ ፡ የማያውቀው ፡ የነጭ ፡ መግዛት ፡ ጠቅላላ ፡ ባርነት ፡ ጠቅላላ ፡ ውርደት ፡ ጠቅላላ ፡ ሞትም ፤

ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ደርሰው ፡ ሲያይ ፡ ድርጊቱ ፡ እምነቱን ፡ አናጋው ፡ ከእውን ፡ መኖሩም ፡ አጠራጠረው ። ጠላትን ፡

* በ 1953 ፡ ዓ.ም. ፡ በመከላከያ ፡ ሚኒስቴር ፡ ሚኒስትር ፡ ዴታ ፡ በነበሩበት ፡ ወቅት ፡ ስላርበኝነት ፡ ያምስት ፡ ዓመት ፡ ታሪክ ፡ ለቀረበላቸው ፡ ጥያቄ ፡ ያሰናዱት ፡ ያልታተመ ፡ የመልስ ፡ ረቂቅ ፡ ነው ።

የሚያገዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

ለመመለስ ፡ የመዋጋት ፡ ፈቃዱና ፡ ተስፋ ፡ መቀረጠ ፡ ተቀላቀሉበት ። በዚህን ፡ ጊዜ ፡ ኸሉም ፡ በየደጁ ፡ የጠመንጃውን ፡ መተኮስና ፡ የጥይቱን ፡ መግደል ፡ መሞከር ፡ ዠመረ ። ጠመንጃና ፡ ጥይትም ፡ የሌለው ፡ ካለበት ፡ ሊዘርፍ ፡ ተነሣ ። ባገኘም ፡ ቀጥር ፡ ርሱም ፡ እንደ ፡ ሌሎቹ ፡ ተኸስ ፡ ሲፈትን ፡ ድርጊቱ ፡ ተስፋፋ ፤ በከተማው ፡ ሞላ ። ያዲስ ፡ አበባም ፡ ግብ-የለሽ ፡ መጋደልና ፡ ዘረፋ ፡ በጠመንጃ ፡ ተኸስ ፡ በሴትና ፡ በሕፃን ፡ እሪታ ፡ መኻከል ፡ ሳይታወቅ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ተፈጸመ ።

ከሦስት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ቃጠሎው ፡ ሲበርድ ፡ ወደ ፡ እብደት ፡ ያመራው ፡ የነዋሪው ፡ ሕዝብ ፡ ንዴት ፡ ሲያቋርጥ ፡ ጎሞው ፡ ሲቀዘቅዝ ፡ ጠላት ፡ በዐመዱ ፡ ላይ ፡ ኢትዮጵያ ፡ መናገሻ ፡ ከተማ ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ገባ ።

የጠላትን ፡ ፈለግ ፡ እየተከተለ ፡ መንግሥት ፡ ጣርማ ፡ በር ፡ ጫጫ ፡ ሲፈነዳ ፡ የመጣው ፡ ያርበኝነት ፡ እሳት ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ብርሃኑን ፡ ተከለ ። ልጁም ፡ ዐዋቂውም ፡ ወንዱም ፡ ሴቱም ፡- እንቢ! እንሞታለን ፡ በነጻነት ፡ ሕይወት ፡ ሲል ፡ ተከተለው ። ነጻነትንና ፡ ክብሯን ፡ የሚያፈቅሩ ፡ ተባታዊ ፡ መንፈስ ፡ ያላቸው ፡ ዐርበኞች ፡ ባራቱ ፡ ማእዘናት ፡ ተነሡ ፡ ያባቶችንም ፡ የገጠንንት ፡ ጋሻ ፡ አነገቡ ።

ከታላቁ ፡ ጦርነት ፡ የተመለሱት ፡ የጦር ፡ አዝማኞች ፡ እነክቡር ፡ ደጃዝማች ፡ አበራ ፡ ካሳ ፡ ሌሎችም ፡ ብዙዎች ፡ ዐርበኞች ፡ መሰብሰብ ፡ ዠመሩ ። የጎጃምን ፡ ጦር ፡ አዝምተው ፡ የነበሩ ፡ ክቡር ፡ ራስ ፡ እምሩ ፡ ጎይለ ፡ ሥላሴ ፡ ጦርነታቸውን ፡ ባለማቋረጥ ፡ የተረፉቸውን ፡ ሰራዊት ፡ ይዘው ፡ ሊከላከሉበት ፡ ወደመደቡት ፡ ወደ ፡ ጎሬ ፡ አመሩ ። ዝናቸውን ፡ የሚያውቁ ፡ የኢትዮጵያ ፡ የተማሩ ፡ ወጣቶችና ፡ የገነት ፡ ቀዳማዊ ፡ ጎይለ ፡ ሥላሴ ፡ ጦር ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ ተከተሏቸው ። በትግሬ ፡ እንደደጃዝማች ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ መሸሻና ፡ ቀኛዝማች ፡ ዐባይ ፡ ካሳ ፤ በዋግ ፡ ክቡር ፡ ደጃዝማች ፡ ጎይሉ ፡ ከበደ ፤ በላስታም ፡ ክቡር ፡ ደጃዝማች ፡ ወንድ ፡ ወሰን ፡ ካሳና ፡ የኤርትራ ፡ ዐርበኞች ፡ እንቀኛዝማች ፡ ዐምዶም ፡ ጦርነቱን ፡ ባለማቋረጥ ፡ ውጊያቸውን ፡ ቀጠሉ ። እንደዚሁም ፡ በሐረርጌ ፡ ባሩሲና ፡ በባሌ ፡ የተመለሰው ፡ ዘማች ፡ ላርበኝነት ፡ ተሰለፈ ። በሲዳሞ ፡ ከዘመተው ፡ ጦር ፡ የተረፈው ፡ በክቡር ፡ ራስ ፡ ደስታ ፡ መሪነት ፡ ውጊያን ፡ ለመቀጠል ፡ ሲዘጋጅ ፡ በከፋም ፡ በደጃዝማች ፡ ገዛኸኝ ፡ መሪነት ፡ ዐርበኝነት ፡ ተወጠን ።

ክረምቱ ፡ ሲያደፋጭ ፡ መንገዱ ፡ ሲዘጋ ፡ ጠላትን ፡ በየስፍራው ፡ ገጠሙት ፤ ካዲስ ፡ አበባም ፡ ሲያንቀሳቅሱት ፡ ክረምቱ ፡ ጠባ ። ነገር ፡ ግን ፡ ተከታዩ ፡ የመፀው ፡ ወራት ፡ ያርበኞች ፡ መፈተኛ ፡ የኾኑ ፡ ጦርነቶች ፡ በየስፍራው ፡ ተፈጸሙና ፡ ብዙዎች ፡ የጦር ፡ አለቃዎች ፡ ተሰደዱ ፤ ብዙዎችም ፡ መኳንንት ፡ ተማርከው ፡ ከሥራ ፡ ውጭ ፡ ሲኾኑ ፡ እንደደጃዝማች ፡ ባልቻ ፡ አባ ፡ ነፍሶ ፡ ደጃዝማች ፡ ፍቅረ ፡ ማርያም ፡ ገብሬ ፡ ደጃዝማች ፡ ጎይሉ ፡ ከበደ ፡ እንጅማ ፡ ሰንብቴ ፡ ደጃዝማች ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ ፊታውራሪ ፡ ጎይሌ ፡ አባ ፡ መርሳ ፡ ግራዝማች ፡ አበራ ፡ ግዛው ፡ ያሉት ፡ ዠግኖች ፡ ደግሞ ፡ ዕድላቸው ፡ ኾኖ ፡ በሞት ፡ ሲለዩ ፡ ሞያቸው ፡ የመረጣቸው ፡ ዐርበኞች ፡ እንግራዝማች ፡ ዘውዴ ፡ አስፋው ፡ ባላምባራስ ፡ አበበ ፡ አረጋይ ፡ ልጅ ፡ ጎይል ፡ ማርያም ፡ ማሞ ፡ ሻለቃ ፡ መስፍን ፡ የገነት ፡ መኰንኖች ፡ ፊታውራሪ ፡ ዘውዱ ፡ አባ ፡ ኮራን ፡ ባላምባራስ ፡ ዘውዴ ፡ አባ ፡ ፈርዳ ፡ ልጅ ፡ ግዛቸው ፡ ጎይሌ ፡ ቀኛዝማች ፡ ተሰማ ፡ ርገጤ ፡ ባላምባራስ ፡ በሻኸና ፡ ... ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉት ፡ ዐርበኞች ፡ እንደየመጠናቸው ፡ በሸዋ ፡ ቀርተው ፡ ውጊያቸውን ፡ ቀጠሉ ።

በመገናኛው ፡ ዓመት ፡ በሸዋ ፡ የተፈጸሙት ፡ ጦርነቶች ፡ የኢጣሊያን ፡ ጦር ፡ ሰራዊት ፡ ቀጥተኛ ፡ ጎይል ፡ አለመጠን ፡ እያደከሙት ፡ ቢኼዱም ፡ ካርበኞችም ፡ በኩል ፡ የተሰለፉት ፡ ሰራዊቶች ፡ የውጊያ ፡ ልምድ ፡ የሚያካኸደው ፡ በሞት ፡ ለውጥ ፡ ስለ ፡ ነበር ፡ ከቀጥራቸው ፡ የሚቀነሰው ፡ ጥቂት ፡ አልነበረም ። በዐርበኝነት ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ አብርሃ ፡ ደቦጭ ፡ (ሐማሴኔ)ና ፡ ሞገስ ፡ አስገዶም ፡ (ሠራዬ) ፡ የተባሉት ፡ ኸሉት ፡ አገር ፡ አፍቃሪዎች ፡ በግራሲያኒና ፡ በጦር ፡ አለቃዎቹ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ጥለው ፡ ኢጣሊያኖች ፡ ሲበቀሉ ፡ ለውጡን ፡ መላ ፡ ኢትዮጵያን ፡ የሚያናጋ ፡ የሰው ፡ መፍጀት ፡ ሥራ ፡ ባዲስ ፡ አበባና ፡ በመላ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከተሞች ፡ ስለፈጸሙ ፡ በተቀነሰባቸው ፡ ልክ ፡ እንደገና ፡ ዐባሪዎች ፡ አገኙ ። ከዚህም ፡ ሌላ ፡ እንደ ፡ ታላቅ ፡ ዕድል ፡ ኾኖላቸው ፡ በሦስተኛው ፡ ዓመት ፡ መገናኛው ፡ ወሮች ፡ ላይ ፡ የጎጃም ፡ ባራተኛው ፡ መገናኛው ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡

የሚያገዝድ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

የበጌምድር ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ ዐርበኞች ፡ ስላየሉላቸው ፡ የጦርነቱ ፡ ቀንበር ፡ ተከፈለላቸውና ፡ እንደገና ፡ በሰፊው ፡ በመሥራት ፡ የመደራጃ ፡ ፋታ ፡ አገኙ ።

የኢጣሊያኖች ፡ የጦር ፡ ስራዊት ፡ ለደንበኛ ፡ ጦር ፡ ስራዊት ፡ በሚያስፈልጉት ፡ በሰውና ፡ በመሣሪያ ፡ ጎይል ፡ በመንገድና ፡ በመደማመጫ ፡ ድርጅት ፡ የተሟላ ፡ ኾኖ ፡ ባርበኞች ፡ ጦር ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ብልጫ ፡ ልክ ፡ ባይኖረውም ፡ ያርበኞች ፡ ጦር ፡ በውጊያ ፡ ሜዳ ፡ ላይ ፡ በቅልጥፍናና ፡ ራስን ፡ ችሎ ፡ በመንዘር ፡ በቈራጥነትና ፡ በመጋደል ፡ ፈቃድ ፡ በጣም ፡ ይልቅ ፡ ስለ ፡ ነበር ፡ ከሚደረጉት ፡ ግጥሚያዎች ፡ ውስጥ ፡ ባብዛኛዎቹ ፡ የስፍራውን ፡ ድል ፡ የሚያገኘው ፡ ርሱ ፡ ነበር ። ይኹን ፡ እንጂ ፡ ጠላት ፡ በተሸነፈ ፡ ቍጥር ፡ ዐዲስ ፡ ጦር ፡ ቀይሮ ፡ እንደገና ፡ ሲዋጋ ፡ ዐርበኞች ፡ ከመገመሪያው ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ የሚያጋፍጡት ፡ ያንኑ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ብሎ ፡ ብሎ ፡ መጨረሻውን ፡ መሸነፍና ፡ መመለስ ፡ ቍስለኛውን ፡ ለማሳረፍ ፡ በቀላሉ ፡ ወደማድረስ ፡ ስፍራ ፡ መገለል ፡ የሚኖርበት ፡ ርሱ ፡ ነበር ።

ዐርበኞች ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ደካማ ፡ መኾናቸው ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ ሊሰጣቸው ፡ የሚገባው ፡ ደካማቸው ፡ ኹሉ ፡ ከንቱ ፡ ኾኖ ፡ መቅረቱ ፡ ይሰማቸው ፡ ነበርና ፡ በሰውና ፡ በመሣሪያ ፡ በሌላውም ፡ ኹሉ ፡ ነገር ፡ እንደፈለጋቸው ፡ ለመኾን ፡ እንዲችሉ ፡ የጦር ፡ ኅብረት ፡ አድርገው ፡ አገርንም ፡ በፖለቲካ ፡ ሥልጣን ፡ ለማስተዳደር ፡ ዘወትር ፡ ይሞክሩ ፡ ነበር ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ የቀደመ ፡ የሕዝብ ፡ የሥልጣን ፡ አወራረስ ፡ ያልነበረና ፡ ያልተለመደ ፡ ከመኾኑ ፡ ጋራ ፡ ዐዲስም ፡ ዐይነት ፡ ሥርዐት ፡ አውጥቶ ፡ ለመሥራትም ፡ በጊዜው ፡ የነበሩት ፡ ሹማምት ፡ ለጋራ ፡ ዐይነተኛ ፡ ጥቅም ፡ ሲሉ ፡ በግል ፡ ግብዝ ፡ ጥቅማቸው ፡ መበለጥን ፡ የማይፈቅዱ ፡ ሲኾኑ ፡ ጠላትም ፡ ይህ ፡ ኅብረት ፡ እንዳይገኝ ፡ ፋታ ፡ ባለመስጠት ፡ ይወጋቸው ፡ ስለ ፡ ነበር ፡ በየጊዜው ፡ ያደርጉት ፡ የነበረው ፡ መከራ ፡ ፍሬ ፡ ሊሰጣቸው ፡ አልቻለም ።

ከኢትዮጵያ ፡ የተማሩ ፡ ወጣቶች ፡ አብዛኛዎቹ ፡ ተከትለዋቸው ፡ የነበሩት ፡ ክቡር ፡ ራስ ፡ እምሩ ፡ ጎይል ፡ ሥላሴ ፡ ጎሬ ፡ ላይ ፡ ጊዜያዊ ፡ መንግሥት ፡ አቋቁመው ፡ የመላ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ ኅብረት ፡ ሊያገኙ ፡ ቃጥተው ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ዕቅድ ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ምን ፡ ያኽል ፡ ሊጎዳው ፡ እንደሚችል ፡ ጠላትን ፡ ስላልተሰወረው ፡ በተቻለ ፡ ፍጥነት ፡ ያለውን ፡ ጎይል ፡ አፍስሶ ፡ በመውጋት ፡ ደገኛውን ፡ ዕቅድ ፡ አጨናገፈው ። ከዚያም ፡ በኋላ ፡ የሸዋ ፡ ዐርበኞች ፡ አንድ ፡ መኾን ፡ ትርፍ ፡ ያለው ፡ መኾኑን ፡ መከራው ፡ ስለ ፡ መከራቸው ፡ በጠቅላላ ፡ ምርጫ ፡ ጠቅላይ ፡ አዝማቻቸውን ፡ ሾመው ፡ አገር ፡ ግዛትን ፡ ፍርድን ፡ ጦርን ፡ የሚያስተዳድሩና ፡ የሚፈጽሙ ፡ ተከታይ ፡ ጎላፊዎች ፡ በመለየት ፡ ለመሥራት ፡ ዐስበው ፡ እንዳመጣጣቸው ፡ ተራ ፡ ግራዝማች ፡ ዘውዴ ፡ አስፋውን ፡ ባላምባራስ ፡ አበበ ፡ አረጋይን ፡ ደጃዝማች ፡ አውራሪስን ፡ በየጊዜው ፡ መርጠው ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ቀድሞ ፡ የተናገሩኹት ፡ ራስን ፡ የመውደድ ፡ ጉዳይ ፡ ከመከራውም ፡ በላይ ፡ ካርበኞች ፡ መንፈስ ፡ ላይ ፡ አልተነሣም ፡ ነበርና ፡ አንዳቸውም ፡ ቢኾኑ ፡ በዚህ ፡ ሥልጣናቸው ፡ ለመሥራት ፡ ላይቻላቸው ፡ ስምምነቱ ፡ እየፈረሰ ፡ ቀረ ።

በጎጃምም ፡ ደጃዝማች ፡ ነጋሽ ፡ በዛብኸን ፡ ሰዎች ፡ "ራስ" ፡ ብለው ፡ ሠይመው ፡ ያገሩን ፡ ዐርበኞች ፡ ለመጠቅለል ፡ ሞክረው ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ከማንኛውም ፡ መከራ ፡ ይኸኛው ፡ ተቃዋሚ ፡ ስለበዛበት ፡ ሳይሠራ ፡ ፈረሰ ። የበጌምድርም ፡ ዐርበኝነት ፡ ዐፍላውን ፡ ባገኘበት ፡ ዘመን ፡ ልጅ ፡ ዮሐንስ ፡ ኢያሱ ፡ የበላይነትን ፡ ይዘው ፡ መሾም ፡ መሻር ፡ ማዘዝ ፡ ማዋጋትም ፡ ዝምረው ፡ ነበር ። ርሳቸውም ፡ ምንም ፡ ከኹሉ ፡ የረዘመ ፡ ጊዜ ፡ በሥልጣናቸው ፡ የሠሩ ፡ ቢኾኑም ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ ሊዘልቅላቸው ፡ ሳይችል ፡ ቀርቷል ።

እንደገና ፡ በሸዋ ፡ ባ 1931 ፡ ዓ.ም. ፡ መልአከ ፡ ፀሐይ ፡ ኢያሱ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ተሠኝተው ፡ ከሸዋ ፡ ዐርበኞች ፡ ገሚሱን ፡ ሲጠቀልሉና ፡ አገሩንም ፡ ሲያሳብሩ ፡ ዕድል ፡ ሳይገጥማቸው ፡ ቀርቶ ፡ በሦስት ፡ ቀን ፡ በሽታ ፡ ስለ ፡ ሞቱ ፡ ያርበኞች ፡ ኅብረት ፡ ጉዳይ ፡ የመጨረሻ ፡ መከራ ፡ በርሳቸው ፡ አቋረጠ ።

ይኹን ፡ እንጂ ፡ እነዚህ ፡ ኹሉ ፡ መከራዎች ፡ ምንም ፡ በየስፍራው ፡ የጸኑት ፡ በጣም ፡ ላጠረ ፡ ጊዜ ፡

የሚያዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

ቢኾንም ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ እንኳ ፡ ባይኾን ፡ ለጊዜው ፡ ያርበኞችን ፡ ጎይል ፡ በየስፍራው ፡ በመጠኑ ፡ ያዳበሩ ፡ ስለ ፡ ኾኑ ፡ ራስ ፡ ራሳቸውን ፡ የቻሉ ፡ ዐያሌ ፡ የጦር ፡ አዝማችት ፡ በበጌምድር ፡ በጎራጃም ፡ በሸዋ ፡ በሌላውም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ክፍል ፡ ተመቻችተው ፡ ተገኙ ። የኢትዮጵያ ፡ ዐይነተኞች ፡ ዐርበኞችም ፡ ብዛት ፡ ባፍላው ፡ ጊዜ ፡ እስከ ፡ 300 000 ፡ ባለብረት ፡ ደርሶ ፡ ነበር ። የኅብረቱ ፡ ሥራም ፡ የበለጠ ፡ በቁየበት ፡ አውራጃ ፡ ያርበኞቹ ፡ መደርጀት ፡ የበለጠ ፡ ኾኖ ፡ የበጌምድር ፡ ዐርበኞች ፡ ከሌሎቹ ፡ አውራጃዎች ፡ ይበልጥ ፡ ለጠላት ፡ አዋኪ ፡ ሲኾኑ ፡ የሸዋው ፡ ዐርበኞች ፡ ደግሞ ፡ ፈጽመው ፡ ጠላትን ፡ የሚያርገደግዱ ፡ ኾነው ፡ የስመ ፡ ጥሩው ፡ መሪያቸው ፡ ራስ ፡ አበበ ፡ አረጋይ ፡ ዝና ፡ በመላ ፡ ኢትዮጵያና ፡ በውጭ ፡ አገርም ፡ ገነነ ። ኢጣሊያኖችም ፡ ከዚያ ፡ ሹሉ ፡ ጎይላቸውና ፡ ጉራቸው ፡ በላይ ፡ በመላ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ዐርበኞች ፡ ስም ፡ ዕርቅ ፡ ሊደራደሯቸው ፡ ተገደዱ ። በዚህም ፡ በክቡርነታቸው ፡ መሪነት ፡ በተፈጸመው ፡ ዐዲስ ፡ ዐቅድ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ልዩ ፡ የዐርበኝነት ፡ ዘመን ፡ ተከፈተ ። በየስፍራውም ፡ የሚዳከሙት ፡ ዐርበኞች ፡ እንደገና ፡ ሞልተውና ፡ ዳብረው ፡ በግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ በምዕራብ ፡ በኩል ፡ የተዠመረውን ፡ የነጻነት ፡ ጦርነት ፡ ወደ ፡ ፍጻሜ ፡ ለማድረስ ፡ በየስፍራው ፡ መላተፍ ፡ ዝመኑ ።

በጠቅላላው ፡ አነጋገር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ዐርበኞች ፡ ጎይላቸውን ፡ የሚያዋህዱ ፡ አንድ ፡ የጦርና ፡ የግዛት ፡ ሥልጣን ፡ አለማብጀታቸው ፡ ወይም ፡ በቂ ፡ ግንኙነት ፡ አግኝተው ፡ ከግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ጠቅላይ ፡ እንደራሴ ፡ አለማግኘታቸው ፡ ሥራቸውን ፡ ለማዋህድና ፡ ውጤቱን ፡ የበለጠ ፡ ለማድረግ ፡ ከልክሏቸው ፡ እንደ ፡ ኖረ ፡ ሹሉ ፡ ጎይላቸውን ፡ አጫጭቶት ፡ መቁየቱ ፡ የማይጠረጠር ፡ ነው ። ይኸንንም ፡ ሲያመዘገቡት ፡ ኢጣሊያኖችን ፡ በራሳቸው ፡ ጎይል ፡ ብቻ ፡ ለማሸነፍ ፡ የሚያስችላቸውን ፡ ዕድላቸውንም ፡ ምናልባት ፡ ቀጭቶባቸውም ፡ ይኾናል ፡ ለማለት ፡ ያስደፍራል ።

የኾነው ፡ ኾኖ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ዐርበኞች ፡ ምንም ፡ በስፍራና ፡ ባሠራር ፡ አንድ ፡ ሊኾኑ ፡ ባይችሉ ፡ ለዘለዓለም ፡ ትኖር ፡ ዘንድ ፡ በአምላክ ፡ የተፈጠረች ፡ ኢትዮጵያ ፡ በፋሺስት ፡ ኢጣሊያ ፡ ልትጠፋ ፡ የባሕርይ ፡ ሕግ ፡ አይፈቅድም ፡ ሲሉ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ዘለዓለማዊነት ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ ጽኑ ፡ እምነት ፡ አንድ ፡ ስለ ፡ ነበር ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥታቸው ፡ መመለስ ፡ ረገድ ፡ የሚያኖሩት ፡ ተስፋ ፡ ፍጹም ፡ ኾኖ ፡ ሹሉም ፡ በስማቸው ፡ ለስማቸው ፡ ሲጋደሉ ፡ ቈዩ ። ኲላም ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥታቸው ፡ ጋራ ፡ ያለው ፡ ግንኙነታቸው ፡ እያደር ፡ እየተሻሻለ ፡ እየኼደ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ለነጻነት ፡ ጦርነት ፡ ሱዳን ፡ በገቡ ፡ ጊዜ ፡ ለሚደረገው ፡ ፖለቲካዊ ፡ ፍተሻ ፡ ሹሉ ፡ አንድ ፡ ልብ ፡ አንድ ፡ ግንባር ፡ ኾነው ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥታቸው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ ስንፍ ፡ ባለመቀበል ፡ ኢትዮጵያን ፡ ለንጉሠ ፡ ነገሥታቸው ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥታቸውንም ፡ ለመላ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ጠያቂና ፡ አስገዳጆች ፡ ኾነው ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥታቸው ፡ የተላከላቸውን ፡ የእንግሊዞችን ፡ ርዳታ ፡ ተቀበሉ ። የነጻነትንም ፡ ጦርነት ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥታቸውን ፡ ከበውና ፡ በትእዛዛቸው ፡ ተመርተው ፡ በመንገዳቸው ፡ ላይ ፡ ዐጥንታቸውን ፡ ከስክሰው ፡ ሥጋቸውን ፡ ጎዝጎዘው ፡ በድል ፡ አድራጊ ፡ ግርማና ፡ ክብር ፡ ዐጀበው ፡ ሚያዝያ ፡ 27 ፡ ቀን ፡ 1933 ፡ ዓ.ም. ፡ ኢትዮጵያ ፡ መናገሻ ፡ ከተማቸው ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ አገቧቸው ።

ዐርበኞች ፡ ይኸንን ፡ የተቀደሰና ፡ የኢትዮጵያን ፡ ነጻነት ፡ ለመቸውም ፡ የዋጀ ፡ አገልግሎታቸውን ፡ ለትውልድ ፡ ሲያወርሱ ፡ ማንኛቸውም ፡ ታላቅ ፡ ውጤት ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ አለታላቅ ፡ ድካም ፡ እንደማይገኝ ፡ ዐውቆ ፡ መተው ፡ ካልኾነ ፡ በቀር ፡ የደረሰባቸው ፡ የሥጋና ፡ የመንፈስ ፡ ፈተና ፡ ከቶ ፡ ተነግሮ ፡ አያልቅም ፡ ተወርቶም ፡ አይታመን ። በኹለት ፡ ቀንበር ፡ በጠላት ፡ ጭካኔና ፡ ባርበኞች ፡ ችግር ፡ ተይዞ ፡ ከነርሱ ፡ ይበልጥ ፡ ይሠቃይ ፡ ይደክም ፡ ይከስርም ፡ የነበረው ፡ ግን ፡ የከተማ ፡ ነዋሪውና ፡ ዐርሶ-በሌው ፡ መላው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባላገር ፡ ነበር ። ስለዚህም ፡ ያርበኞች ፡ ታሪክና ፡ ስም ፡ ሲነሣ ፡ ታላቁን ፡ አገልግሎት ፡ የፈጸመው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰላማዊ ፡ ሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሊረሳ ፡ አይገባም ፡ በማለት ፡ ልጠቅሰው ፡ እወዳለኹ ።

ያዲስ ፡ አበባ ፡ መለቀቅ ፡ የምሥራች ።

ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ በድል ፡ አስለቅቀው ፡ በያዙት ፡ ከድል ፡ አድራጊዎች ፡ ዐርበኞቻቸውና ፡ የጦር ፡ ሰራዊታቸው ፡ ጋራ ፡ ኾነው ፡ በተገኙበት ፡ በጎጃም ፡ ርዕሰ ፡ ከተማ ፡ በደብረ ፡ ማርቆስ ፡ ከምሽቱ ፡ ባንድ ፡ ስዓት ፡ ግድም ፡ እንደ ፡ ተሰማ ፡ በሰራዊቱ ፡ መኻከልና ፡ በቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ ታላቅ ፡ ፍሥሐ ፡ ኾነ ። ጊዜውም ፡ የፈቀደለት ፡ ሥርዐተ ፡ ወግ ፡ ስለዕለቱ ፡ ደስታ ፡ በግርማዊነታቸው ፡ ፊት ፡ ማታወኑ ፡ ተፈጸመ ።

ወዲያውም ፡ የግርማዊነታቸውን ፡ ባለሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ እንደራሴ ፡ ወደ ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ የመላክ ፡ ጉዳይ ፡ ስለተደቀነ ፡ ለዚህ ፡ መልእክት ፡ ክቡር ፡ ቢትወደድ ፡ መከታተል ፡ እንዳልካቸው ፡ ማታወኑ ፡ ሲመረጡ ፡ እኔም ፡ በጦሩ ፡ በኩል ፡ ለሚኖረው ፡ ጉዳይ ፡ ጎሳፊ ፡ ኾኜ ፡ በክቡርነታቸው ፡ ሥር ፡ እንድሠራ ፡ በግርማዊነታቸው ፡ ታዘዝኩ ። መልእክቱንም ፡ አዳር ፡ ለማውጣት ፡ የሚረዱኝ ፡ ሻለቃ ፡ ሙሉጌታ ፡ ቡሊና ፡ ሻለቃ ፡ ዐቢይ ፡ አበበ ፡ ተሰጥተውኝ ፡ ሚያዝያ ፡ 5 ፡ ቀን ፡ 1933 ፡ ዓ.ም. ፡ ጧት ፡ ለጊዜው ፡ ለመዋጊያ ፡ በተለወጠ ፡ ባንድ ፡ የመንገድ ፡ "ገፍንከር" ፡ አየር-ዠብብ ፡ (አይሮፕላን) ፡ ተሳፍረን ፡ ጉዟችንን ፡ ወደ ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ቀጠልን ።

የጎጃምን ፡ ድንበር ፡ ለመሻገር ፡ ዐባይ ፡ አፋፍ ፡ ስንደርስ ፡ ኹለት ፡ አዳኝ ፡ የኢጣሊያ ፡ በራሪዎች ፡ ወደ ፡ አየር-ዠብባችን ፡ ሲገሠግሡ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ ላንዲት ፡ ደቂቃ ፡ ያክል ፡ :- ለመልእክታችን ፡ ላንደርስ ፡ ነውን ፡ የሚል ፡ ሐሳብ ፡ መጥቶብን ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ አሮጌው ፡ አየር-ዠብብ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ አንድ ፡ መትረየስ ፡ የተኸስ ፡ ድምፅ ፡ ሲያሰማቸው ፡ ወደመጡበት ፡ ተመልሰው ፡ ስለጠፉ ፡ ምንም ፡ ነገር ፡ ላይደርስብን ፡ የሚያዝያ ፡ 5 ፡ ቀን ፡ በኹለት ፡ ስዓት ፡ ግድም ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ በደኅና ፡ ደረስን ። ከእንግሊዝ ፡ የጦር ፡ ባለሥልጣኖችም ፡ ጋራ ፡ ጧቱን ፡ ተገናኝተን ፡ ጉዳያችንን ፡ ተለዋወጥን ። እንደ ፡ ወረድንም ፡ ግር ፡ አለን ። ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ምንም ፡ አጥርተን ፡ የምናውቀው ፡ የነበረ ፡ ቢኾንም ፡ ፈጽሞ ፡ ተለዋወጠብን ። የነዋሪው ፡ የኢጣሊያ ፡ ሕዝብና ፡ የካራቢኒዬሪው ፡ ብዛት ፡ በየሰፍራው ፡ ተማርኮ ፡ የታጎረው ፡ የኢጣሊያ ፡ ሰራዊት ፡ ዐይነትና ፡ ቍጥር ፡ ሲታይ ፡ አንድም ፡ ሰው ፡ እንኳ ፡ ያጠፋ ፡ ውጊያና ፡ ግድያ ፡ የተደረገ ፡ አይመስልም ፡ ነበር ።

ግርማዊነታቸውን ፡ ስንሰናበት ፡ ከተቀበልኩት ፡ ጠቅላላ ፡ መልእክት ፡ ውስጥ ፡ ዋናዎቹ ፡ ነገሮች ፡ የሚከተሉት ፡ ነበሩ ፡-

- በግርማዊነታቸውና ፡ በእንግሊዝ ፡ የጦር ፡ ሰራዊት ፡ መኻከል ፡ አገናኝ ፡ መከታተል ፡ መኾን ፤
- ዐርበኞችንና ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ጦር ፡ መሰብሰብና ፡ የነጻነትን ፡ ጦርነት ፡ ለመቀጠልና ፡ ያዲስ ፡ አበባና ፡ የመላ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ጸጥታ ፡ ለማረጋገጥ ፡ ማሠምራት ፤
- በኢትዮጵያና ፡ በእንግሊዝ ፡ የጦር ፡ ሰራዊቶች ፡ መኻከል ፡ የተግባር ፡ መሳተፍና ፡ ሙሉ ፡ የፈቃድ ፡ አንድነት ፡ እንዲኖር ፡ ማድረግ ፤
- ያዲስ ፡ አበባን ፡ ጸጥታ ፡ በተለይ ፡ ማረጋገጥ ፤
- የኢጣሊያኖችና ፡ ግብር-ዐበሮቻቸው ፡ የኹነት ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ሕይወትና ፡ ንብረት ፡ በቁም ፡ በቀል ፡ መንፈስ ፡ እንዳይነካ ፡ መጠበቅ ፤
- በጠቅላላው ፡ ያዲስ ፡ አበባን ፡ ሕዝብ ፡ በተለይ ፡ ያርበኞችን ፡ መንፈስ ፡ የሚያስቈጣ ፡ ሥራ ፡ የፈጸሙትን ፡ የፋሺስት ፡ ግብር-ዐበሮች ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በተለየ ፡ ማኖር ።

ይኸንን ፡ በጠቅላላው ፡ ሰፊና ፡ ከባድ ፡ የኾነ ፡ ተግባር ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ሲጥሉብኝ ፡ ለመፈጸሚያው ፡ የሚያገለግሉኝንም ፡ ምክርና ፡ መመሪያዎች ፡ ዐብረው ፡ ሊሰጡኝ ፡ ፈቅደው ፡ ትዝ ፡ እንደሚለኝ ፡ ማንኛቸውንም ፡ ጉዳይ ፡ እንዳማክራቸው ፡ እነክቡር ፡ ሊጋባ ፡ ጣሰው ፡ ዋለሉና ፡ አቶ ፡ ገብረ ፡

የሚያዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

እግዚአብሔር ፡ ከንቲባ ፡ ገብሩ ፡ ያሉበትን ፡ የታማኞቻቸውን ፡ ስም ፡ ዝርዝር ፡ ካስጸፉኝ ፡ በኋላ ፡ በተለይ ፡ ሲያነጋግሩኝ ፡ በተለይ ፡ ዐደራ ፡ ያሉኝና ፡ ያስማሉኝም ፡ እኔም ፡ ራሴም ፡ ብኸን ፡ ልጅነት ፡ ይዞኝ ፡ በማንኛውም ፡ ቁም ፡ በቀል ፡ ማንኛውንም ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ወይም ፡ ኢጣሊያዊ ፡ እንዳላገላለፍ ፡ እንዳልገድል ፡ ነበር ።

ዐዲስ ፡ አበባም ፡ እንደ ፡ ገባን ፡ ይኸንን ፡ ንጉሣዊ ፡ ዐደራና ፡ ምክር ፡ በቃሉና ፡ በመንፈሱ ፡ ሙሉ ፡ አክብረን ፡ ንደኞቼና ፡ እኔ ፡ ሰፈራችንን ፡ እታላቁ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ዕንጨት ፡ ቤት ፡ በማድረግ ፡ ሥራችንን ፡ ቀጠልን ።

ያዲስ ፡ አበባን ፡ ከተማ ፡ በኹለት ፡ ከፍለን ፡ ከገፈርሳ ፡ የካ ፡ ከሚዘልቀው ፡ መንገድ ፡ ወደ ፡ ሰሜን ፡ የሚያየውን ፡ ግንባር ፡ ሻለቃ ፡ ሙሉጌታ ፡ ቡሊ ፤ ወደ ፡ ደቡብ ፡ የሚያየውን ፡ ደግሞ ፡ ሻለቃ ፡ ዐቢይ ፡ አበበ ፡ ተረክበው ፡ ጸጥታውን ፡ እንዲጠብቁ ፡ ካደረግን ፡ በኋላ ፡ ዐይነተኛ ፡ ሥራችንን ፡ ዠመርን ። የመልእክቱ ፡ ሹም ፡ ክቡር ፡ ቢትወደድ ፡ መከፋፈልን ፡ እንዳልካቸው ፡ የሥራ ፡ መዠራረያ ፡ ያደረጉት ፡ ዐምስት ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ በጠላት ፡ ቀንበር ፡ ለተሠቃየው ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ ሕዝብና ፡ ለነጻነታቸው ፡ ሲጋደሉ ፡ ለቁዩት ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ ዐርበኞች ፡ የግርማዊነታቸውን ፡ ደብረ ፡ ማርቆስ ፡ መድረስና ፡ በጥቂት ፡ ሳምንቶችም ፡ ውስጥ ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ የሚገቡ ፡ መኾናቸውን ፡ ማብሰር ፡ ስለ ፡ ነበር ፡ ያዲስ ፡ አበባን ፡ መኪንንትና ፡ ሽማግሌዎች ፡ በጠቅላይ ፡ ሹም ፡ በጸሐፊ ፡ ትእዛዝ ፡ ወልደ ፡ መስቀል ፡ ታሪኩ ፡ አማካይነት ፡ ሰብስቦን ፡ የምሥራቹን ፡ ከነገርናቸው ፡ በኋላ ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ በየማእዘኑ ፡ የሰፈሩትን ፡ ዐርበኞች ፡ ለመግባታቸው ፡ ተነሣን ።

በመዠራረያ ፡ ያመራነው ፡ በሞያቸውና ፡ በገጠማነታቸው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ዐርበኞች ፡ ሹሉ ፡ የመዠራረያውን ፡ ደረጃ ፡ ክብር ፡ ወዳገኙት ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ መሪ ፡ ወደ ፡ ክቡር ፡ ራስ ፡ አበበ ፡ አረጋይ ፡ ነበር ። ሰንዓፋ ፡ ከተማ ፡ ስንደርስ ፡ የከተማውን ፡ ኬላ ፡ የሚጠብቁት ፡ የክቡርነታቸው ፡ ዐርበኞች ፡ እጅ ፡ ነሥተው ፡ በትሕትና ፡ ከተቀበሉን ፡ በኋላ ፡ መድረሳችንን ፡ የሚነግር ፡ በራሪ ፡ ወደ ፡ ክቡርነታቸው ፡ በፍጥነት ፡ ላኩ ። ጉዟችንንም ፡ ስንቀጥል ፡ ከከተማው ፡ በስተሰሜን ፡ የሬዚደንሳው ፡ ግቢ ፡ በነበረው ፡ ውስጥ ፡ ክቡርነታቸው ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሰንደቅ ፡ ዓላማ ፡ እግቢው ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኘው ፡ የኢጣሊያን ፡ ባንዲራ ፡ ያውለበልብ ፡ በነበረው ፡ ደቀል ፡ ላይ ፡ ዐምስት ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ ገጠማነታቸውን ፡ የመራውን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰንደቅ ፡ ዓላማ ፡ ከፍ ፡ አድርገው ፡ አውጥተው ፡ ዐርበኞቻቸውን ፡ በ"በ" ፡ መልክ ፡ በሰፊው ፡ አሰልፈው ፡ እያደር ፡ እየቀረብን ፡ የሰልፉን ፡ ጅምላ ፡ ስንመለከተው — የጊዜው ፡ ስሜታችን ፡ አጋኖብንም ፡ እንደኾነ ፡ አላውቅ — በእውኑ ፡ ክቡርነታቸው ፡ ባንበሳ ፡ ሰልፈኛ ፡ የተከበበ ፡ ጎፈር ፡ አንበሳ ፡ ይመስል ፡ ነበር ።

ለእጅ ፡ ሰላምታ ፡ እንደተቃረብንም ፡ ከኹለቱም ፡ በኩል ፡ ፍጹም ፡ የኾነ ፡ ትሕትናና ፡ ፍቅር ፡ በመላውና ፡ ግርማም ፡ ባልተለየው ፡ እጅ ፡ አነሣሥ ፡ ተቃርበው ፡ ከተሳሳሙ ፡ በኋላ ፡ ሹላችንም ፡ በዚህ ፡ መንገድ ፡ ከክቡርነታቸው ፡ ጋራ ፡ ተገናኘን ።

ወዲያውም ፡ ክቡር ፡ ቢትወደድ ፡ ከግርማዊነታቸው ፡ የተላኩትን ፡ ቃል ፡ ለክቡር ፡ የጦሩ ፡ መሪና ፡ ለሰራዊቱ ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ ድምፅ ፡ ካሰሙ ፡ በኋላ ፡ ክቡር ፡ ራስ ፡ አበበም ፡ ካርበኝነት ፡ ስሜት ፡ የፈለቀና ፡ የመንፈሱን ፡ ጠል ፡ የያዘ ፡ የሚያስደንቅ ፡ ተባታዊ ፡ ንግግር ፡ አደረጉ ። ከንግግራቸውም ፡ እስካኹን ፡ ትዝ ፡ የሚለኝና ፡ በልቦናዬና ፡ በዐይኔ ፡ ላይ ፡ የቀረው ፡—

"ለነጻነት ፡ ስንጋደል ፡ የቈየን ፡ ዐርበኞች ፡ አኹንም ፡ ያለነው ፡ ለነጻነት ፡ ለመሞት ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ጠላት ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ተባሮ ፡ እስኪያልቅ ፡ ድረስ ፡ ደከመን ፡ የምንል ፡ አይደለንምና ፡ ጃንሆይ ፡ ይዘዙን ፡ እንደገና ፡ ወደ ፡ ሞት ፡ ያሠምሩን ፤ ጣመናችን ፡ ይርገፍ ፡ አንልም ። ዛሬ ፡ የምኞታችን ፡ ወሰን ፡ የኾነውን ፡ የግርማዊነታቸውን ፡ መመለስ ፡ ከሰማን ፡ ከቶ ፡ ሌላ ፡ አንፈልግም ፤ ስለታችን ፡ የነበረውን ፡ ሞትን ፡ ነው ፡ እንጂ" ።

ሲሉ ፡ በቈረጠ ፡ የወንድ ፡ ቃል ፡ የሰጡት ፡ ማረጋገጫና ፡ ያነጋገራቸው ፡ ተባታዊ ፡ ኹኔታ ፡ ነው ።

የሚያዝያ ፡ 27 ፡ ድል ፡ በዓል ፡ መታሰቢያ ።

በየደረሰንበት ፡ ከዚህ ፡ በሚቀራረብ ፡ ኹኔታ ፡ እነአቶ ፡ ይልማ ፡ በሼንና ፡ እነልጅ ፡ ፀሐዩ ፡ ዕንቁ ፡ ሥላሴን ፡ እነልጅ ፡ ከበደ ፡ ብዙነሽን ፡ እነልጅ ፡ ጃገማ ፡ ኬሎን ፡ እነልጅ ፡ ዘውዴ ፡ ጥላኹንን ፡ እነሻቃ ፡ በቀለ ፡ ወያን ፡ እነባላምባራስ ፡ ገረሱ ፡ ዱኪን ፡ በተራ ፡ አዳረስን ።

ያርበኞችንም ፡ ጉብኝት ፡ እንደ ፡ ጨረሰን ፡ ከሰላም ፡ ተገዢነት ፡ ተነሥተው ፡ ተዋጊ ፡ የኾኑትን ፡ ከኢጣሊያም ፡ ባንዳነት ፡ ከድተው ፡ ካርበኞች ፡ ጋራ ፡ ያሰሩትንና ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ያሉትን ፡ ብረት ፡ ያገሩት ፡ ኹሉ ፡ ፈቀድን ። ያርበኞችና ፡ የብረት ፡ ያገሩት ፡ ጠቅላላ ፡ የመንፈስ ፡ ኹኔታና ፡ ብዛት ፡ ጦርነቱን ፡ ለመቀጠል ፡ በሰፊው ፡ የሚበቃን ፡ መኾኑን ፡ ከተመለከትንም ፡ በኪላ ፡ ከእንግሊዞች ፡ ጦር ፡ ሰራዊት ፡ ጋራ ፡ ኾነው ፡ ጠላትን ፡ እንዲያባርሩና ፡ ያገሩን ፡ ጸጥታ ፡ እንዲጠብቁ ፡ በሸዋ ፣ በወሎ ፣ በትግሬና ፡ በበጌምድር ፣ በወለጋና ፡ በከፋ ፣ በከንባታና ፡ በሲዳሞም ፡ በኩል ፡ የሚላኩትን ፡ ፈጥነን ፡ አስሠማራን ። ላዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ጥበቃ ፡ የሚኾኑትንም ፡ ከፍለን ፡ በየምሽጉ ፡ አሰፈርን ።

በዚያን ፡ ጊዜ ፡ የነበረው ፡ በጠቅላላው ፡ የኢትዮጵያና ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ ሕዝብ ፡ በተለይም ፡ ያርበኞች ፡ የተደሰተና ፡ መሥዋዕት ፡ ለመኾን ፡ የተዘጋጀ ፡ መንፈስ ፡ መልእክታችንን ፡ በቀላሉ ፡ ለመፈጸም ፡ ረዳን ።

ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ሲገቡ ፡ ጥበቃቸውን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ የክብር ፡ ዘበኛ ፡ ጦር ፡ በኮሎኔል ፡ ክፍሌ ፡ ዕርገቱ ፡ ጎላፊነትና ፡ በጥንት ፡ የክብር ፡ ዘበኞች ፡ ሹማምት ፡ አቋምነት ፡ አቋቋምን ። ለጊዜው ፡ ያዲስ ፡ አበባን ፡ ጦራዊ ፡ ጸጥታ ፡ የሚያረጋግጡና ፡ ለወደፊቱም ፡ የኢትዮጵያን ፡ ጦር ፡ ሰራዊት ፡ የሚሠሩ ፡ ያርበኞችና ፡ የሰደተኞች ፡ ጦር ፡ በጥንት ፡ በገነት ፡ መከራከሮች ፡ ጎላፊነት ፡ አደራጀን ። ላዲስ ፡ አበባም ፡ ጊዜያዊ ፡ የፖሊስ ፡ ተግባርና ፡ ለወደፊቱም ፡ የኢትዮጵያ ፡ የዘበኛ ፡ ሰራዊት ፡ ውጥን ፡ የሚኾን ፡ የፖሊስ ፡ ጎይል ፡ በእንግሊዝ ፡ ጦር ፡ አሠልጣኝነት ፡ እንዲቋቋም ፡ ከገነት ፡ መከራከሮች ፡ ከፍለንና ፡ ካዲስ ፡ አበባ ፡ ወጣቶች ፡ መኻከል ፡ ፈቃደኞችን ፡ መርጠን ፡ ሰጠን ። የኢጣሊያኞችን ፡ ንብረት ፡ የሚጠብቅ ፡ የዘበኛ ፡ ጎይል ፡ በጥንት ፡ ያራዳ ፡ ዘበኞች ፡ ሹማምትነት ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ከንቲባ ፡ ሥር ፡ ተቋቋመ ። የኢጣሊያኞች ፡ ግብር-ዐበር ፡ የኾኑትንም ፡ ሰዎች ፡ ካዲስ ፡ አበባ ፡ ወጣቶች ፡ የበቀል ፡ ዐይን ፡ ፊት ፡ ለማስገለልና ፡ ከዛቻቸውም ፡ ለማዳን ፡ አስቸጋሪ ፡ አልኾኑብንም ።

በክቡር ፡ ቢትወደድ ፡ መከራከርን ፡ እንዳልካቸው ፡ ደገኛ ፡ መሪነት ፡ ከእንግሊዞች ፡ ጋራ ፡ በመስማማት ፡ ኻያ ፡ ኹለት ፡ ቀን ፡ ያኻል ፡ የዝግጅት ፡ ሥራችንን ፡ ከፈጸምን ፡ በኪላ ፡ የግርማዊነታቸውን ፡ የድል ፡ አድራጊነት ፡ አገባብ ፡ የጸጥታና ፡ የሰልፍ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትንም ፡ ጉዳይ ፡ አጠናቀን ፡ ሚያዝያ ፡ 27 ፡ ቀን ፡ 1933 ፡ ዓ.ም. — ልክ ፡ የዛሬ ፡ ኻያ ፡ ዓመት — ባ 4 ሰዓት ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ከእንጦጦ ፡ ተነሥተው ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ተሰልፎ ፡ በዕልልታና ፡ በሆታ ፣ በመዝሙርና ፡ በንሴብሐ ፡ ናፍቆቱንና ፡ አድንቆቱን ፡ በሚገልጽላቸው ፡ ሕዝብ ፡ መኻከል ፡ እነጸነት ፡ አደባባይ ፡ ድረስ ፡ ዘልቀው ፡ ከዚያም ፡ እስከ ፡ ታላቁ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ድረስ ፡ በመንገዱ ፡ ግራ ፡ ቀኝ ፡ ተሰልፈው ፡ ካቶ ፡ በትረ ፡ ጽድቅ ፡ ካሳ ፡ የተደረሰውንና ፡ ኮሎኔል ፡ ወልደ ፡ ዮሐንስ ፡ ተክሉ ፡ ያስጠኑትን ፡

"ቅዱስ ፡ አልፋ ፡ ሥሜጋ ፡ ነክ ፡ መቼም ፡ የማትጠፋ ፤ ዛሬ ፡ ለኛ ፡ ኾንክን ፡ ደገፋ ። "

የሚለውን ፡ ቅኔ ፡ ባማረ ፡ ዜማ ፡ በሚዘምሩ ፡ ወጣቶች ፡ መኻከል ፡ ዐልፈው ፡ እመናገሻ ፡ ከተማቸው ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ዘልቀው ፡ እንጉሠ ፡ ነገሥታዊ ፡ ታላቁ ፡ ቤተ ፡ መንግሥታቸው ፡ ገቡ ። የኢትዮጵያን ፡ ሰንደቅ ፡ ዓላማ ፡ እንደገና ፡ እጥንት ፡ ስፍራዋ ፡ አኑረው ፡ መንግሥታቸውን ፡ መልሰው ፡ የሚያቋቁሙበትንና ፡ ዐዲስ ፡ ዘመን ፡ የሚከፍቱበትን ፡ የታወቀውን ፡ ታላቅ ፡ ንግግራቸውን ፡ ለኢትዮጵያና ፡ ለዓለም ፡ ሕዝብ ፡ ኹሉ ፡ አስሰሙ ።

በዚህም ፡ ንጉሣዊ ፡ ከብካብ ፡ መልእክታችን ፡ ፍጻሜውን ፡ አገኘ ።